

રોજગાર અને તાલીમ નિયામકશ્રીની કચેરી, ગાંધીનગર

કોર્ષનું નામ :- ગાર્ડનર (માળી).

ગુજરાત વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી.) માન્ય કોર્ષ.

અભ્યાસક્રમની મુદત :- ૨ - માસ.

પ્રવેશ લાયકાત :- ધોરણ-૪ પાસ.

અભ્યાસક્રમની ભેચ :- ૧૦ તાલીમાર્થીઓ.

ટયુશન ફી :- પ્રતિમાસ રૂપિયા ૧૦૦/- લેખે.

નિયામકશ્રી,
રોજગાર અને તાલીમ નિયામકશ્રીની કચેરી,
બ્લોક નંબર-૧, ત્રીજો માળ,
ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન.
ગુજરાત રાજ્ય,
ગાંધીનગર

9

ગાર્ડનર (માળી) નો સીલેબસ

તાલીમનો સમય : ૨ માસ
તાલીમના કલાકો : ૪ કલાક

લઘુતમ પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૪ પાસ.
રોજ ૧ કલાક થિયરી અને ૩ કલાક પ્રક્ટીકલ

થિયરી

૧. પર્યાવરણ વિશે જાગૃતિ, પ્રદુષણ નિવારણમાં વૃક્ષોનું મહત્વ.
૨. ઋતુશાસ્ત્રની પ્રાથમિક સમજ.
૩. અલગ અલગ સીઝન તથા તે સીઝનમાં થતાં ફળ, ફૂલ, પાક, વૃક્ષ, છોડ, વગેરેની માહિતી તેમજ સમજ.
૪. સ્થાનિક પર્યાવરણ તથા સ્થાનિક આબોહવા, સ્થાનિક જમીનનો પ્રકાર તેમજ સ્થાનિક કક્ષાએ થતાં પાક, ફળ, ફૂલ વગેરેની માહિતી.
૫. અલગ અલગ ઝાડ, ફળ, ફૂલનો છોડ કઈ રીતે થાય તેની પ્રાથમિક માહિતી જેવી કે, બી દ્વારા, કલમ દ્વારા ભેટ કલમ, ચીર કલમ, આંખ કલમ અને રોપા વગેરે.
૬. ફર્ટીલાઈઝર, પેસ્ટીસાઈડ, દેશી ખાતર, છાણીયું ખાતર, બાયો ફર્ટીલાઈઝર, અભશીયાવાળી માટી, વગેરેની વિસ્તૃત સમજ અને પરિચય.
૭. ગાર્ડનીંગની પ્રાથમિક જાણકારી, હેતુ.
૮. હોર્ટીકલ્ચરની જુદી જુદી પ્રશાખાઓ.
૯. સ્થાનિક આબોહવા તથા સફળ ગાર્ડનરના લક્ષણો.
૧૦. અલગ અલગ માળી કામના સાધનોનો પરિચય, ઓળખ અને ઉપયોગ.
૧૧. સાધનો વાપરવામાં સાવચેતીના પગલાઓ અને ઈજા થવાના પ્રસંગે પ્રાથમિક સારવારની જાણકારી.
૧૨. માટી તેના પ્રકારો, જમીન સુધારણાની જરૂરિયાત, ઉપાયો, કુંડાની માટીનું મિશ્રણ, ખાતર, છોડના પોષક તત્વો, ઓર્ગેનીક અને ઈનઓર્ગેનીક બાયો ફર્ટીલાઈઝર, પ્રવાહી ખાતર, ખાતર નાખવાનો સમયગાળો અને પ્રમાણ.
૧૩. નર્સરીનો ઉછેર અને ટ્રાન્સપ્લાન્ટેશન વિશેની સમજ.
૧૪. સીડ-બેડ તૈયાર કરવાની રીત, પ્લાન્ટના વિકાસના તબક્કાઓ, ગાર્ડનીંગને લગતા ઓજારોના ઉપયોગમાં રાખવાની સાવધાનીઓ.
૧૫. નર્સરી પ્રોડક્શન સંબંધી સ્થળ પસંદગી માટેના અગત્યના મુદ્દાઓ, જમીન સમથળ કરવાની અગત્યતા.
૧૬. ઈનાબુ- ચોમાસુ અને વર્ષાઋતુના પાક ફળ, ફૂલ, છોડ વગેરેના ખેતી વિષયક વિકાસના તબક્કાઓ તેની ટેકનીકો અને રીતો.
૧૭. ફ્લોરી કલ્ચર - ફૂલોનું વર્ગીકરણ, તેનું નર્સરીમાં ઉત્પાદન, અલગ અલગ પ્રકારના હર્બસ - અને શ્રબ્સના હેતુ અને તેનો હેતુ માટે ઉપયોગ.
૧૮. બીયારણ ઉત્પાદનની રીતો, વાવણી બાદની કાળજી, લાણણી, પાકનું પ્રોસેસીંગ, સાફસફાઈ અને સંગ્રહ.

7

૧૯. લેન્ડસ્કેપ ગાર્ડનીંગ - ઘરના ગાર્ડનમાં લેન્ડ સ્કેપીંગના સિધ્ધાંતો, જાહેર બાગ-બગીચામાં લેન્ડસ્કેપીંગ તથા સંપુર્ણ લેન્ડસ્કેપીંગની રીતો.
૨૦. શ્રીનહાઉસ કન્ડીશનમાં પ્લાન્ટના ઉછેરની રીત.
૨૧. ફળ ફળાદીની જાળવણી, ભાવ-પડતર વગેરેનું કોસ્ટીંગ અને એસ્ટીમેશન.
૨૨. રેકર્ડ કીપીંગ.
૨૩. ઉપજનું સ્ટોરેજ, પેકીંગ અને ટ્રાન્સપોર્ટેશનની જાણકારી અને આખરીભાવમાં સ્ટોરેજ પેકીંગ ટ્રાન્સપોર્ટેશનના ખર્ચનો સમાવેશ કરવાની અગત્યતા.
૨૪. રીવીઝન.
૨૫. ટેસ્ટ.

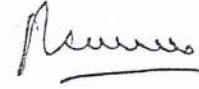
અભ્યાસક્રમ તૈયાર કરનાર કમીટીના સભ્યોના નામ તથા સહી :-

(એન.એમ.જોષી)
આચાર્ય
ઓ.તા.સંસ્થા,
રાજકોટ.

(આર.આર.પટેલ)
આચાર્ય
ઓ.તા.સંસ્થા,
મોડાસા

(બી.આઈ.રાવલ)
આચાર્ય
ઓ.તા.સંસ્થા,
અમરેલી.

ગાર્ડનર (ખાળી) નો સીલેબસ

તાલીમનો સમય : ૨ માસ
તાલીમના કલાકો : ૪ કલાક

લઘુતમ પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૪ પાસ.
રોજ ૧ કલાક થિયરી અને ૩ કલાક પ્રક્ટીકલ

પ્રક્ટીકલ

૧. અલગ અલગ પ્રકારના શાકભાજી, ફળ, ફૂલ, પ્લાન્ટ્સ, બી, સીઝનલ ફૂલ, વગેરેનો પરિચય અને ઓળખ.
૨. ગાર્ડનીંગ કામમાં વપરાતા સાધનોની ઓળખ જેવાકે, ખૂરપી, દાતરડું, ટ્રીમીંગ કટર, કુહાડી, પાવડો, ત્રિકમ, કોશ, તગારુ, સૂડી.
૩. હોર્ટીકલ્ચરલને લગતા સાધન સામગ્રી અને ઓજારો વાપરવામાં રાખવાની સાવધાની.
૪. માટીના અલગ અલગ પ્રકાર અને તેમાં થતાં પાકની માહિતી તથા માટીની ઓળખ.
૫. હવામાનની જુદી જુદી સ્થિતિઓમાં અલગ અલગ સોઈલ ટ્રીટમેન્ટ, ભૌગોલિક સ્થિતિ અને જમીનની સ્થિતિના આધારે શાકભાજી, ફળ, ફૂલ, વગેરેની પસંદગી કરવાના બેસ્ટ વિકલ્પો.
૬. નર્સરીની તૈયારીઓ, અલગ અલગ ફૂલના બી રોપવાની પૂર્વ તૈયારીઓ અને બી રોપ્યા બાદની કાળજીઓ.
૭. અલગ અલગ ફૂલ અને છોડવાને વાવવા માટે હારો વચ્ચેનું અંતર, છોડવાઓ વચ્ચેનું યોગ્ય અંતર, ખાતર આપવું, માવજત કરવાની જરૂરીયાત તથા તેના ટ્રાન્સપ્લાન્ટીંગની પ્રેક્ટીસ, અમયાંતરે નિરીક્ષણ.
૮. "ફલાવર બેડ" તૈયાર કરવાની અને વૃક્ષો માટે ખાડાની તૈયારીઓની પ્રેક્ટીસ.
૯. ખાતર- માટીનું મિશ્રણ તથા નર્સરી - કુંડામાં તેના ઉપયોગની પ્રેક્ટીસ.
૧૦. અલગ અલગ સિંચાઈ પદ્ધતિઓનો અભ્યાસ, ઓળખ તથા પ્રેક્ટીસ.
૧૧. સ્થાનિક આબોહવાને ધ્યાને લેતાં વૃક્ષોની કલમ તૈયાર કરવાની પ્રેક્ટીસ.
૧૨. છોડ- રોપા -ઝાડમાં રેગ્યુલર ઈન્ટરવલ મુજબ ટ્રીમીંગ કરવાનું મહત્વ, તેની પ્રેક્ટીસ તથા વધારાના ડાળ-ઝાંખરા દૂર કરવા થકી વૃક્ષોના વિકાસ-માવજતની જાણકારી અને પ્રેક્ટીસ.
૧૩. "ખેડ- ખાતર- અને પાણી"ની જરૂરિયાત, મહત્વ અને પ્રેક્ટીસ.
૧૪. વીડ (બીનજરૂરી ઘાંસ વગેરે) કાઢવાનું મહત્વ.
૧૫. લોન બનાવવાની સમજ, જરૂરિયાત અને તેની પ્રેક્ટીસ તથા લોનની સારસંભાળ.

૧૬. સ્થાનિક ફળ ફૂલ, ઝાડ, રોપામાં થતાં રોગચાળા, તેની ઓળખ તેના લક્ષણો અને તેને અટકાવવાના ઉપાયો.
૧૭. ઈનસેક્ટીસાઈડ, પેસ્ટીસાઈડ, વીડીસાઈડ, ફંગીસાઈડ વગેરેનો યોગ્ય માત્રાનો ડોઝ તૈયાર કરવાની રીત, તેનો છંટકાવ.
૧૮. જંતુનાશક પાવડરનો છંટકાવ કરવાની પ્રેક્ટીસ તથા સાવચેતી, સાવધાની.
૧૯. જંતુનાશકની અસર માનવને થયેલ હોય તો તેની પ્રાથમિક સારવાર.
૨૦. પંપ વગેરેનો જંતુનાશક છંટકાવમાં ઉપયોગ અને તેની પ્રેક્ટીસ.
૨૧. ફળ-ફૂલ-બીયારણ વગેરે સાચવવાની રીતો.
૨૨. ફળ, ફૂલ વગેરેનું સોર્ટીંગ, તથા પેકેજિંગની રીત.
૨૩. બાગ-બગીચા-કોર્પોરેટ હાઉસમાં કરવામાં આવતા લેન્ડસ્કેપીંગની જાણકારી અને તેના લે-આઉટનો અભ્યાસ અને તેની પ્રેક્ટીસ.
૨૪. ગ્રીનહાઉસ કન્ડીશન એટલે શું ?
૨૫. ગ્રીનહાઉસ કન્ડીશનના ફાયદા.
૨૬. ગ્રીનહાઉસની સ્થળપર મુલાકાત.
૨૭. ફાર્મ હાઉસની સ્થળ પર મુલાકાત
૨૮. ફૂલોની સજાવટ તથા અલગ અલગ બૂકે બનાવવાની રીત તથા પ્રેક્ટીસ.
૨૯. ફૂલો દ્વારા સજાવટની પ્રેક્ટીસ. (સ્ટેજ સજાવટ, ટેબલ સજાવટ, રીસેપ્શન સ્ટેજ સજાવટ વગેરે)
૩૦. હેજ અને એજ પ્લાન્ટની પસંદગી, સ્થળ પસંદગી અને તેના ઉછેરની જાણકારી.
૩૧. નર્સરી- હોર્ટીકલ્ચર સાઈટની સ્થળ મુલાકાત.
૩૨. નર્સરી/ ફાર્મના ઉત્પાદનોની સલામત જાળવણીની જાણકારી તેના ટ્રાન્સપોર્ટેશનની વિગતો તેમજ સ્થાનિક બજાર, બજારભાવ, વગેરેની જાણકારી.

ગાર્ડનર (માળી) નો સીલેબસ

તાલીમનો સમય : ૨ માસ
તાલીમના કલાકો : ૪ કલાક

લઘુતમ પ્રવેશ લાયકાત : ધો. ૪ પાસ.
રોજ ૧ કલાક થિયરી અને ૩ કલાક પ્રક્ટીકલ

સાધન સામગ્રીની યાદી :-

૧. કોસ ૪ નંગ
૨. ત્રિકમ ૬ નંગ
૩. તગારા ૧૦ નંગ
૪. પાવડા ૧૦ નંગ
૫. દાતરડા ૧૦ નંગ
૬. ખુરખી ૧૦ નંગ
૭. કોદાળી ૧૦ નંગ
૮. ટ્રીમીંગ કટર ૪ નંગ
૯. પાણી પાવાનો ઝારો (શાવર ટાઈપ) ૫ નંગ
૧૦. પાણી પાવા માટેની ફેકસીબલ પાઈપ (રબર) ૩૦૦ મીટર
૧૧. ડ્રીપ ઈરીગેશન માટેની ૩/૪ ની લાઈન ૧૨૦૦ મીટર
૧૨. ડ્રીપ ઈરીગેશન પાઈપ માટે નોઝલ ૮૦ નંગ.
૧૩. પ્લમ્બીંગ માટેની સામગ્રી (નળ, ૩ પોણાની પ્લાસ્ટીક તેમજ જી.આઈ. પાઈપ, વાલ્વ વગેરે.) જરૂરીયાત મુજબ.
૧૪. પેસ્ટી સાઈડ છંટકાવ માટેનો પંપ અને નોઝલ એટેચમેન્ટ વગેરે નંગ ૩.
૧૫. કલમ કરવા માટે પ્લાસ્ટીકની કોથળી (અલગ અલગ સાઈઝની) જરૂરીયાત મુજબ
૧૬. વાયર ફેકસીંગ કરવા માટેના બાર્બડ વાયર અને સીમેન્ટની થ્રાંમલીઓ જરૂરીયાત મુજબ.
૧૭. અલગ અલગ ફર્ટીલાઈઝરર્સ જરૂરીયાત મુજબ
૧૮. સ્પ્રીકલ ઈરીગેશન માટેનો શાવર નંગ-૩
૧૯. લોન કટીંગ મશીન મેન્યુઅલ સાથે. નંગ-૧
૨૦. કુંડા (અલગ અલગ સાઈઝ) નંગ-૫૦